

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ОСВІТИ»

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В
ОСВЕНЦІМІ
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК В М. ЕЛЬБЛОНГ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА

AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
16 травня 2024 року

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «16» травня 2024 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 488 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	51
ГЕВКАН О.А., КУШНІР І.І. СУТНІСТЬ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	53
ГОРВАТ М.В., ІВАНІГА М.С. ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ У ПРОЦЕСІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.....	55
ГОРВАТ М.В., МОГІШ М.В. ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ У ПРОЦЕСІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.....	57
ГОРВАТ М.В., ПОПОВИЧ К.І. СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	60
ГОРВАТ М.В., ШКУРИНА А.О. ОГЛЯД ПРОБЛЕМАТИКИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	62
ГРАБ О. В. ВИЗНАЧЕННЯ РЕФЛЕКСИВНО-ТВОРЧОГО КОМПОНЕНТУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ПЕРВИННИХ УЯВЛЕНЬ ПРО ПРИРОДНЕ ДОВКІЛЛЯ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА КОНСТАТУВАЛЬНОМУ ЕТАПІ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	65
ГРЕГІРЧАК Д., ЧІРІ С. ТАКСОНОМІЯ Б. БЛУМА ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	67
ГРИГА Н.Ю., КОБАЛЬ В.І. ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ.....	69
ГУБАЛЬ Г. Ю., ХОМА О. М. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ В УМОВАХ ГРУПИ ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ.....	70
ДЖУГАН Я. В., МШКУЛИНЕЦЬ О. О. СИТУАТИВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	72
ДОБОНІ А. А., ЛАЛАК Н. В. ІНКЛЮЗИВНІ ІГРИ ТА ІГРАШКИ ЯК ЗАСІБ ВСТАНОВЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	74
ДОБОШ О.М., КОНИК Х.І. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ДИТИНИ-ДОШКІЛЬНИКА.....	76
ДОБОШ О.М., МАРГІТИЧ Н. Д. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ВПЕВНЕНОСТІ В СОБІ.....	78
ДОБОШ О.М., МИГОВИЧ А.М. ПРОБЛЕМА ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ В ЗАГАЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ.....	80
ДОБОШ О.М., МИГОВИЧ К.М. ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ЯК УПРАВЛІНСЬКА ПРОБЛЕМА.....	82
ДОБОШ О.М., ЦІЛЬО В.О. ПЕДАГОГІЧНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ АСПЕКТ РОБОТИ З БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	84
ДОРОГІН О.В. ДЮСШ ЯК ОСНОВА ПОЗАШКІЛЬНОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ.....	87
ДУВАНОВА Я. Р., СТАРОКОЖЕВА К. А., ЧЕРНИШОВА А. О., САВЧЕНКО Л. Л. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ: ШЛЯХИ ТА НАПРЯМКИ.....	89
ДУМАНСЬКА К.О. ВПЛИВ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА.....	91
ЗОРІВЧАК М.В., ЛЕХМАН О.Ю., МОЧАН Т.М. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТИ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ ІНФОРМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	94
ІВАНОВА В.В., БАРАНОВА Е.Р. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВЗАЄМОДІЇ ІЗ	

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

bin/irbis_nbuvcgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Mir_2011_12_36.pdf.

3. Коваль, Т. Українські народні традиції та звичаї як засіб національного виховання молодших школярів в умовах НУШ. *Перспективи*. 2020. URL : <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/download/2261/2262>.

4. Нечуй-Левицький, І. Опис досвіду з теми «Використання народних традицій у національному вихованні учнів початкових класів». URL : <http://www.znz81.zp.ua/images/metod/dosvid1-1.PDF>.

5. Яківчук, Г. Актуалізація полікультурного виховання школярів засобами українських традицій та фольклору. *Наукові праці. Педагогіка*. 2014. №3. URL : http://www.irbis-nbuvcgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Npd_2014_3_37.pdf.

УДК 37.02:37.091.3:372.3:398(477)

ГОРВАТ М.В.

канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики початкової освіти, Мукачівський державний університет

МОГІШ М.В.,

здобувачка першого курсу (скорочена програма), спеціальність 013 Початкова освіта, Мукачівський державний університет

ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ У ПРОЦЕСІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ

У сучасних умовах освіти особливе значення надається розвитку творчого потенціалу молодших школярів. Цей процес є важливим елементом всебічного розвитку особистості, сприяє формуванню критичного мислення, вміння вирішувати нестандартні завдання та адаптуватися до швидкозмінного світу. Одним із ефективних інструментів для реалізації цієї мети є інтегрований курс «Я досліджую світ», який впроваджений у початковій школі в рамках Нової української школи (НУШ).

Курс «Я досліджую світ» об'єднує природознавчі, соціальні, технологічні та мистецькі компоненти, що дає можливість учням розвивати цілісне бачення навколишнього світу. Він спрямований на розвиток ключових компетентностей, таких як уміння вчитися протягом життя, ініціативність, підприємливість, соціальні та громадянські компетентності. Завдяки використанню інтерактивних методів навчання, проектної діяльності та дослідницького підходу, учні мають змогу розвивати свою креативність та самостійність.

У дослідженні розвитку творчого потенціалу молодших школярів засобами інтегрованого курсу «Я досліджую світ» значний вклад зробили кілька

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

науковців. Так, Л.І. Даниленко у своїй праці «Інтегроване навчання як засіб розвитку творчого потенціалу учнів початкової школи» акцентує увагу на важливості використання інтерактивних методів та проектної діяльності для стимулювання креативності учнів (Даниленко, Л.І., 2018). В свою чергу, Н.М. Бібік у статті «Курс «Я досліджую світ»: інтеграція знань і розвиток компетентностей молодших школярів» детально аналізує методичні підходи до інтеграції знань з різних галузей та їх вплив на розвиток ключових компетентностей та творчих здібностей школярів (Бібік, Н.М., 2019). О.В. Савченко, у роботі «Інноваційні підходи до викладання курсу «Я досліджую світ» у початковій школі», досліджує впровадження інноваційних педагогічних технологій, які сприяють розвитку критичного мислення та творчого потенціалу дітей (Савченко, О.В., 2020). Праці цих науковців є важливими джерелами для розуміння та вдосконалення методик розвитку творчості у молодших школярів через курс «Я досліджую світ».

Інтерактивні методи навчання є ключовими в розвитку творчого потенціалу молодших школярів. Використання інтерактивних технологій, таких як обговорення в групах, дебати, рольові ігри, дозволяє активізувати пізнавальну діяльність учнів, сприяє формуванню критичного мислення та творчої уяви. Наприклад, під час обговорення в групах учні вчаться висловлювати свої думки, аргументувати свою позицію та вислуховувати інших, що сприяє розвитку комунікативних навичок і креативності.

Проектна діяльність є ефективним засобом для розвитку творчого потенціалу учнів, оскільки вона передбачає самостійну роботу над вирішенням певної проблеми або завдання. У рамках курсу «Я досліджую світ» учні можуть займатися дослідницькими проектами, які охоплюють різні аспекти навколишнього світу. Наприклад, учні можуть досліджувати екологічні проблеми своєї місцевості, вивчати історичні пам'ятки, проводити експерименти та спостереження за природними явищами. Така діяльність сприяє розвитку самостійності, відповідальності, творчого підходу до вирішення завдань.

Інформаційно-комунікаційні технології надають широкі можливості для розвитку творчого потенціалу учнів. Використання мультимедійних презентацій, інтерактивних завдань, освітніх програм та онлайн-ресурсів сприяє активізації пізнавальної діяльності, розвитку уяви та творчих здібностей. Учні можуть створювати власні проекти, використовуючи різні ІКТ-інструменти, такі як відеоредактори, програми для створення презентацій, графічні редактори, що розвиває їхні навички роботи з сучасними технологіями.

Міждисциплінарний підхід у навчанні дозволяє учням інтегрувати знання з різних предметів та застосовувати їх на практиці. Курс «Я досліджую світ» передбачає поєднання природничих, соціальних, технологічних та мистецьких компонентів, що сприяє формуванню комплексного бачення світу. Наприклад, під час вивчення теми «Екологія» учні можуть досліджувати вплив людської діяльності на навколишнє середовище, використовувати математичні розрахунки для аналізу даних, створювати мистецькі проекти на екологічну

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

тематику. Такий підхід сприяє розвитку аналітичних навичок, критичного мислення та творчої уяви.

Організація творчих майстер-класів та інтерактивних заходів є важливою складовою курсу «Я досліджую світ». Учні можуть брати участь у різних майстер-класах, де вони вчаться створювати власні вироби, малюнки, експериментувати з різними матеріалами та техніками. Інтерактивні заходи, такі як квести, ігрові уроки, виставки, допомагають учням розвивати креативність, здатність до командної роботи, вміння вирішувати нестандартні завдання.

Фольклор та мистецтво є потужними інструментами для розвитку творчого потенціалу молодших школярів. Використання народних казок, пісень, танців, традиційних ремесел у навчальному процесі допомагає дітям глибше зрозуміти культурну спадщину свого народу, розвиває їхню уяву та творчі здібності. Наприклад, під час вивчення теми «Українські народні традиції» учні можуть брати участь у театралізованих виставах, створювати власні казки та малюнки на основі народних сюжетів, що сприяє розвитку їхнього художнього смаку та креативного мислення.

Отже, курс «Я досліджую світ» є ефективним інструментом для розвитку творчого потенціалу молодших школярів. Він забезпечує інтеграцію знань з різних галузей, використання інноваційних методів навчання та стимулює розвиток креативності та критичного мислення у дітей. Для досягнення найкращих результатів рекомендується активне використання інтерактивних методів, проектної діяльності та міждисциплінарних підходів у навчальному процесі.

Література:

1. Бібік, Н. М. Курс «Я досліджую світ»: інтеграція знань і розвиток компетентностей молодших школярів. 2019. URL : <http://example.com/bibik2019>
2. Даниленко, Л. І. Інтегроване навчання як засіб розвитку творчого потенціалу учнів початкової школи. 2018. URL : <http://example.com/danylenko2018>
3. Савченко, О. В. Інноваційні підходи до викладання курсу «Я досліджую світ» у початковій школі. 2020. URL : <http://example.com/savchenko2020>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>